

Domein(en): mens en maatschappij

Onderwerp: kinderrechten

Lesduur: 50 minuten

LEERPLANDOELEN

Bij het onlinelesmateriaal vind je een overzicht met alle leerplandoelstellingen per les.

MATERIAAL

Voor elke leerling

- themaschrift p. 2-3

Voor de leerkracht

- kopieerbladen p. 1-2

Voor de klas

- enkele tablets
- kopieerblad p. 3

kopieerblad p. 3

TIP

Projecteer via een van de bijgevoegde websites het volledige Kinderrechtenverdrag.

Het doel van de les

In deze les ...

- leer ik wat kinderrechten zijn.
- leer ik dat we op 20 november de dag van de kinderrechten vieren.
- leer ik dat elk kind recht heeft op een veilige plaats om te wonen.

Vorbereiding

Voor de leerkracht

- Bekijk het overzicht van de kinderrechten (kopieerbladen p. 1-2) om je te informeren over de verschillende kinderrechten.
- Bezoek de websites van de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen* en Unicef en lees de achtergrondinformatie om je verder te informeren.
- Wees je bewust van het idee dat er ook in jouw klas kinderen zitten van wie de rechten niet over de hele lijn gerespecteerd worden. Ga verstandig om met signalen die je in de klas opvangt.
- Kopieer per groep van vier leerlingen een placemat (kopieerblad p. 3).
- Voorzie enkele tablets.

Start

Maak groepen van drie of vier leerlingen. Bezorg elke groep een placemat waarop de leerlingen eerst individueel hun antwoorden op de vragen noteren. Laat hen daarna die antwoorden bespreken. Hun gezamenlijk antwoord noteren ze in het midden van de placemat. Bespreek klassikaal:

- *Welke kinderrechten ken je?*
- *Op welke datum vieren we de dag van de kinderrechten?*
- *In welke landen is het Kinderrechtenverdrag geldig?*

Geef aan dat er in het Kinderrechtenverdrag tientallen rechten staan. Vertel dat het verdrag op 20 november 1989 door de Verenigde Naties werd aangenomen en dat bijna alle landen van de wereld het verdrag hebben goedgekeurd. Bespreek bovendien dat we elk jaar op 20 november stilstaan bij dat verdrag en de kinderrechten vieren.

We leren vandaag over kinderrechten en over de dag van de kinderrechten die we elk jaar op 20 november vieren.

Kern en verwerking

De dag van de kinderrechten

Elk jaar vieren we op 20 november de dag van de kinderrechten. Laat bij **opdracht 1** de datum omcirkelen.

Brainstorm met de leerlingen om na te gaan welke ludieke actie ze ter gelegenheid van de 'Dag van de kinderrechten' op 20 november kunnen organiseren.

Het Kinderrechtenverdrag

Bespreek met de leerlingen het Kinderrechtenverdrag aan de hand van deze mogelijke vragen. Organiseer een vorm van filosoferen. Dring jouw mening als leraar niet op, vertrouw op het groepsgesprek.

- Voor welke kinderen werd dit verdrag opgesteld?
- Houden alle landen zich aan dit verdrag? Vertel.
- Houden landen in oorlog zich aan het verdrag? Waarom wel/niet?
- Welke rechten vind jij overdreven?
- Zijn er rechten die ontbreken?

Laat ter afsluiting **opdracht 2** uitvoeren. Zorg voor voldoende tablets of smartphones. De leerlingen scannen de QR-codes en noteren de woorden op de juiste plaats in de zin.

Rechten voor elk kind

Zoom in dit lesdeel in op enkele kinderrechten. Laat de leerlingen bij **opdracht 3** aangeven of zij over het recht beschikken. Bespreek of ze iemand kennen die er niet over beschikt en of er ergens ter wereld kinderen zijn die er niet over beschikken. Laat de symbolen kleuren.

Verduidelijk de begrippen:

- Gezondheidszorg: tandarts, dokter, ziekenhuis, medicatie, opvolging ...
- Onderwijs: naar school gaan, les krijgen, boeken krijgen, gerespecteerd worden, kansen krijgen ...
- Ontspanning: niet altijd moeten werken, sport en spel, vrijheid ...
- Een mening: mee mogen beslissen, gehoord worden, kamerinrichting, schoolkeuze, leerlingenraad ...
- Een naam: een voornaam en een familienaam, afkomst, ouders, grootouders kennen ...
- Voeding: eten en drinken, niet elke dag fastfood, niet telkens frisdrank ...

Bespreek de resultaten.

Recht op een veilige plaats om te wonen

Pik er één van de kinderrechten uit: recht op een veilige plaats om te wonen. Geef aan dat regeringen van alle landen verplicht zijn om daarvoor te zorgen. Als kinderen geen veilige woning hebben, moeten regeringen daar oplossingen voor bedenken.

themaschrift p. 2

TIP

Gooi een vraag in het midden en ga zelf buiten de kring staan. Zo geef je aan dat je de discussie aan de leerlingen laat.

themaschrift p. 2

TIP

Laat de leerlingen de codes die ze niet willen scannen afdekken.

themaschrift p. 3

TIP

Opteer hier voor parallel groepswerk. Werk volgens de principes van CLIM.

TIP

Nodig iemand van het OCMW of van de Sociale Dienst uit om over het recht op een veilige plaats om te wonen te vertellen. Ze hebben vaak zicht op de plaatselijke situatie.

TIP

Het filmpje bij opdracht 5 vind je terug via deze link.
<https://www.youtube.com/watch?v=RoStaH4NLI>

Laat leerlingen in duo overleggen wat 'een veilige woning' precies wil zeggen. Waaraan moet zo een woning voldoen? Laat **opdracht 4** invullen.

Bespreek het recht op een veilige woning aan de hand van deze vragen:

- *Welke kinderen genieten niet van dit recht?* oorlogskinderen, kinderen in arme gebieden, sommige kinderen in België ...
- *Wat zou een regering kunnen doen om het probleem (in België) op te lossen?* sociale woningen bouwen, mensen financieel ondersteunen, woningen controleren ...
- *Vind jij dit recht op een veilige woning een basisrecht? Waarom wel/niet?*

Afronding

Vat de belangrijkste elementen van de les samen.

- Op 20 november vieren we de dag van de kinderrechten.
- Kinderrechten zijn er voor alle kinderen ter wereld.
- Een recht is iets wat je moet krijgen.
- Sommige kinderen krijgen die rechten niet.

Bespreek samen met de leerlingen de mogelijkheden van **opdracht 5**. Kies er enkele opdrachten uit en verwerk op die manier de inhoud, attitudes en vaardigheden die aan bod kwamen. Laat de opdrachten die ze uitvoerden in het themaschrift aanduiden.

Achtergrondinformatie

Het Verdrag van de Rechten van het Kind

Het Verdrag van de Rechten van het Kind is gebaseerd op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het werd aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 20 november 1989 en werd van kracht op 2 september 1990. Het wordt meestal het Kinderrechtenverdrag of het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind genoemd.

Anno 2016 hebben 196 landen het verdrag geratificeerd. Dat zijn – op de Verenigde Staten na – alle lidstaten van de Verenigde Naties, en ook de Cookeilanden, Niue, de Staat Palestina en de Heilige Stoel. Hoewel de Verenigde Staten een actieve rol speelden in de totstandkoming van het verdrag en het in 1995 tekenden, hebben zij het als enige VN-lid niet geratificeerd. De presidenten Bill Clinton en George W. Bush hebben het verdrag nooit voorgelegd aan de senaat. Hoewel president Barack Obama gezegd heeft dat hij het "beschamend" vindt dat de Verenigde Staten het verdrag niet hebben geratificeerd, heeft ook hij het niet voorgelegd aan de senaat.

Naar: Wikipedia

De inhoud van het verdrag

Alle rechten in het Kinderrechtenverdrag zijn met elkaar verbonden en zijn alle even belangrijk. Het verdrag bestaat uit 54 artikelen en 4 leidende principes: het principe van niet-discriminatie (Artikel 2), het hoogste belang van het kind (Artikel 3), het recht op leven, overleven en ontwikkeling (Artikel 6) en het recht gehoord te worden en ernstig te worden genomen (Artikel 12).

Naar: www.unicef.be

Extra info op deze sites

<https://www.nph-belgium.org/nl>

<https://www.unicef.be/nl/over-unicef/onze-inspiratie/kinderrechten>

<https://djapo.be/kinderrechten>

<https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/educatie/leerlingen/kinderrechten>

<https://www.kinderrechten.be/professionals>

<https://www.belgium.be/nl/familie/kinderen/kinderrechten>

<https://www.nph-belgium.org/nl>

LES 1

Een recht voor elk kind

In deze les ...

- leer ik wat kinderrechten zijn.
- leer ik dat we op 20 november de dag van de kinderrechten vieren.
- leer ik dat elk kind recht heeft op een veilig plaats om te wonen.

① Elk jaar vieren we de dag van de kinderrechten. Omcirkel de juiste datum.

Schoolkalender 2019-2020															
september				oktober				november				december			
Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo		Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo	
					1										
2	3	4	5	6	7	8		7	8	9	10	11	12	13	
9	10	11	12	13	14	15		14	15	16	17	18	19	20	
16	17	18	19	20	21	22		21	22	23	24	25	26	27	
23	24	25	26	27	28	29		28	29	30	31				
30															
januari				februari				maart				april			
Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo		Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo	
					1	2									
6	7	8	9	10	11	12		3	4	5	6	7	8	9	
13	14	15	16	17	18	19		10	11	12	13	14	15	16	
20	21	22	23	24	25	26		17	18	19	20	21	22	23	
27	28	29	30	31				24	25	26	27	28	29		
mei				juni				juli				augustus			
Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo		Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo	
					1	2									
4	5	6	7	8	9	10		6	7	8	9	10	11	12	
11	12	13	14	15	16	17		13	14	15	16	17	18	19	
18	19	20	21	22	23	24		20	21	22	23	24	25	26	
25	26	27	28	29	30	31		27	28	29	30	31			

② Scan de QR-codes en vul de zin verder aan.

Tip: dek de QR-codes die je niet wilt scannen af met een kladblad.

Kinderrechten? Elk kind moet ze krijgen.

Elk kind van elk geloof, van elk geslacht, van elke huidskleur,
rijk of arm, van overal ter wereld, echt iedereen!

3

Kleur:♥ als **jij** dit kinderrecht hebt of krijgt.☆ als je **iemand kent** die dit kinderrecht niet heeft of krijgt.🌐 als er **ergens op de wereld** een kind is dat dit kinderrecht niet heeft of krijgt.

					
♥ ☆ 🌐	♥ ☆ 🌐	♥ ☆ 🌐	♥ ☆ 🌐	♥ ☆ 🌐	♥ ☆ 🌐
onderwijs	gezondheidszorg	ontspanning	eten en drinken	een naam	een mening

4

Een veilige woning:**a** Wie van deze kinderen heeft recht op een veilige woning? Kruis aan.

- ☒ vluchtelingen
☒ weeskinderen
☒ kinderen in België
☒ kinderen in Guatemala

b Waaraan moet een veilige woning voldoen? Kruis aan.

- ☒ het moet er droog zijn
☒ je moet er privacy hebben
☒ het moet er schoon zijn
☒ het moet er rustig zijn

Deze woning is ...

- ☐ veilig
☒ onveilig

omdat het er niet schoon is, er geen privacy is ...

Deze woning is ...

- ☐ veilig
☒ onveilig

omdat het er niet droog is...

5

Kom in actie! Kleur de letters van de opdrachten die je maakte.

- A** Vertel aan je opa of oma wat je vandaag leerde.
G Maak een filmpje over de dag van de kinderrechten.
T Schrijf met krijt '20 november 2019' op de speelplaats.
I Zoek alle kinderrechten op.
E Bekijk het filmpje van de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen*.
B Bedenk een actie en steun de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen*.

Domein(en): mens en maatschappij

Onderwerp: kinderrechten

Lesduur: 50 minuten

LEERPLANDOELEN

Bij het onlinelesmateriaal vind je een overzicht met alle leerplandoelstellingen per les.

MATERIAAL

Voor elke leerling

- themaschrift p. 4-5

Voor de leerkracht

- kopieerbladen p. 1-2

Voor de klas

- enkele tablets

Het doel van de les

In deze les ...

- voel ik me verbonden met kinderen in het Zuiden.
- heb ik begrip voor kinderen met minder kinderrechten.
- situeer ik de ligging van België, Peru en Nicaragua.
- leer ik dat elk kind recht heeft op ontspanning.

Vorbereiding

Voor de leerkracht

- Informeer je over het Kinderrechtenverdrag (achtergrondinformatie en kopieerbladen p. 1-2).
- Denk na of je met je klas of met de hele school tijdens De Warmste Week van Studio Brussel een actie voor de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen* wil organiseren.
- Wees op je hoede voor het generaliseren van het verschil in toestand tussen het rijke Noorden en het arme Zuiden. Ook in het Zuiden wonen kinderen van wie de rechten voor 100 procent gerespecteerd worden. Bij ons in het Noorden wonen er ook kinderen aan wiens recht op onderwijs, voeding, privacy ... niet voldaan wordt.

Start

Gebruik de techniek van de genummerde hoofden om de voorkennis en de reeds opgedane kennis te activeren.

Doe dat aan de hand van deze vragen:

- 1 Welke kinderrechten kennen jullie al?
- 2 Op welke dag vieren we het Kinderrechtenverdrag en waarom?
- 3 Beschikken alle kinderen over de hele wereld over kinderrechten? Leg uit.
- 4 Weten jullie nog waaraan een veilige woning moet voldoen?

Geef elke leerling een nummer van 1 tot 4. Laat ze eerst individueel een antwoord zoeken op hun vraag. Vervolgens wisselen de leerlingen met hetzelfde nummer in groep uit wat ze weten of hebben gevonden. Daarna vertellen de leerlingen met hetzelfde nummer aan de klas wat er in het groepje besproken is.

Geef opnieuw aan dat kinderrechten er voor alle kinderen van de hele wereld zijn. Ongeacht rijkdom, leeftijd, geslacht, huidskleur, geloof ...

We leren vandaag over kinderen die niet over alle kinderrechten beschikken. We leven ons in en ondernemen actie om ons steentje bij te dragen.

Kern en verwerking

Kinderrechten overal ter wereld

Maak duo's en laat hen de verhalen bij **opdracht 1** lezen. Na het lezen gaan ze op zoek naar de kinderrechten waar deze twee jonge mensen niet over beschikken. Projecteer de juiste antwoorden:

- Margarida heeft recht op ontspanning en onderwijs, maar krijgt dat niet.
- Rodrigo heeft recht op een woning. Voorlopig heeft hij die niet.

Bespreek deze vragen:

- *Vind jij dit twee belangrijke kinderrechten? Of kan het ook zonder?*
- *Hoe zou jij je voelen als je niet over die rechten beschikt?*
- *Naar wie zou je stappen om dat recht op te eisen?*
- *Wat kunnen wij doen om deze kinderen te helpen?*

Kinderen in het Zuiden

Laat de leerlingen bij **opdracht 2a** de windroos verder aanvullen. Wijs erop dat de 'landen in het Zuiden' landen zijn die onder België liggen. Ze vullen bij **opdracht 2b** individueel verder aan of de landen België, Nicaragua en Peru in het noorden of zuiden liggen.

Maak groepen van vier leerlingen. Twee van hen wonen in het Noorden (waar aan de meeste kinderrechten voldaan wordt), de andere twee wonen in het Zuiden (waar aan enkele van de kinderrechten niet voldaan wordt). Geef de leerlingen enkele minuten voorbereidingstijd. Daarna komen ze in een gesprek tegenover elkaar te staan. Ze vertellen hoe hun situatie is, waarvan ze genieten en wat ze missen. Met een beetje geluk ontstaat er een discussie over kinderrechten.

Recht op ontspanning

Geef aan dat recht op ontspanning een van de kinderrechten is.

Bespreek aan de hand van deze vragen:

- *Welke vormen van ontspanning zijn er?*
- *Vind je ontspanning belangrijk? Waarom wel/niet?*
- *Waarom denk je dat ontspanning een kinderrecht moet zijn?*
- *Kan een mens zonder ontspanning?*
- *Welke kinderen, denk je, genieten niet van dat recht op ontspanning?*

Organiseer een debat in de klas waarbij enkele leerlingen de stelling dat kinderen geen recht hebben op ontspanning verdedigen. En waarbij enkele andere leerlingen de stelling dat kinderen wel recht op ontspanning hebben verdedigen.

themaschrift p. 4

themaschrift p. 4-5

TIP

Stel de groepen gemengd samen (mindere sprekers in combinatie met sterkere sprekers).

TIP

Kies voor deze opdracht mondige leerlingen die in een discussie hun mannetje kunnen staan.

themaschrift p. 5
tablets of computers

TIP

Laat de leerlingen voor deze opdracht op tablets of computers werken.

themaschrift p. 5

Laat als besluit en als verwerking **opdracht 3** maken. De leerlingen zoeken met jouw hulp op het internet op hoe het recht op ontspanning in het verdrag genoteerd staat. Ze noteren dit in hun eigen woorden in het themaschrift. Laat de leerlingen hun tekst voorlezen aan twee klasgenoten. Die evalueren de opdracht aan de hand van sterren.

Afronding

Gebruik de website www.ketnet.be/zoeken en tik de woorden 'kinderrechten', 'Nicaragua' en 'Peru' in. Laat de leerlingen op zoek gaan naar informatie die in deze lessen nog niet werd vermeld. Als ze iets vinden komen ze het kernwoord op het digibord noteren. Bespreek de woorden die de leerlingen noteerden en bekijk eventueel samen enkele fragmenten.

Overloop ter afsluiting de lesinhoud aan de hand van deze vragen:

- *Wat heb je vandaag geleerd?*
- *Wat bedoelen we met het Zuiden?*
- *Welke kinderrechten hebben we allemaal besproken?*
- *Wat wil je er nog over kwijt?*

Beslis of je ingaat op **opdracht 4**. Je kunt de *Stichting Onze Kleine Weeskinderen* ondersteunen door tijdens De Warmste Week een actie op te zetten.

Notities

LES 2

Kinderrechten overal ter wereld

In deze les ...

- voel ik me verbonden met kinderen in het Zuiden.
- heb ik begrip voor kinderen met minder kinderrechten.
- situeer ik de ligging van België, Peru en Nicaragua.
- leer ik dat elk kind recht heeft op ontspanning.

**1 Lees de verhalen van Margarida en Rodrigo.
Schrijf onder elke tekst welke kinderrechten ontbreken.**

Hoi, ik ben Margarida. Ik zag gisteren een YouTube-filmpje over België, over het Atomium en Manneken Pis. Eigenlijk mag ik niet op het internet. Mijn mama verbiedt me dat. Ze zegt dat ik de hele dag moet werken. Overdag maïs sorteren en 's avonds strijken voor mijn twee kleine broertjes. Mijn nichtje Leonor, die hier ook in Peru woont, heeft wel een tablet. Eén keer per week ga ik stiekem naar haar toe. We bekijken dan samen YouTube-filmpjes. Als mama erachter komt, zwaait er wat.

Margarida heeft recht op ontspanning en onderwijs, maar krijgt dat niet.

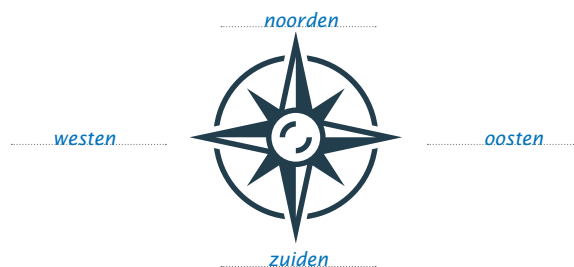
Hoi, ik ben Rodrigo. Ik woon in Nicaragua. Wonen is eigenlijk een te groot woord. Sinds we na de aanleg van een autoweg uit ons dorp moesten vertrekken, zitten we in een vluchtelingenkamp. Mijn papa vraagt me elke dag om water te halen. We hebben dat nodig om ons te wassen en om van te drinken. Met een beetje grenadine erbij valt het best mee. Hopelijk kunnen we volgend jaar opnieuw in een huis gaan wonen. Een echt huis, met een echt dak, met echte ramen en een echte deur. Morgen mag ik weer naar school. In het kamp zijn twee aardige juffen die ons leren lezen en schrijven. Ik ben daar keigoed in.

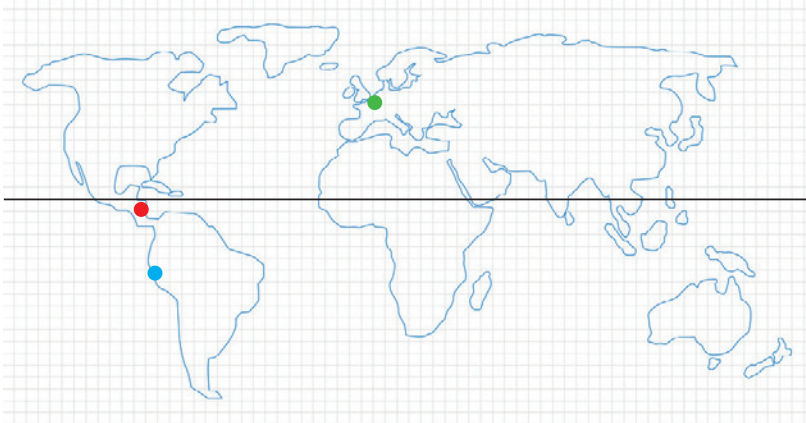
Rodrigo heeft recht op een veilige woning. Voorlopig heeft hij die niet.

2 Zijn België, Peru en Nicaragua landen in het noorden of zuiden?

a Vul de windroos aan.

b Vul aan: noorden of zuiden.

Peru ligt in het zuiden, België ligt in het noorden, Nicaragua ligt in het zuiden.

3

Kijk naar de foto's. Wat versta jij onder het recht op ontspanning?

a Noteer het in je eigen woorden.

Kinderen hebben het recht om te spelen, te rusten, zich te ontspannen en deel te nemen aan culturele, sportieve en artistieke activiteiten.

b Laat je tekst door twee klasgenoten lezen. Zij geven jou sterren.

klasgenoot 1	☆ ☆ ☆ ☆ ☆
klasgenoot 2	☆ ☆ ☆ ☆ ☆

4

Kom in actie!

Stichting Onze Kleine Weeskinderen komt op voor de kinderrechten van kinderen in nood in Latijns-Amerika en de Caraïben. Steun hen en organiseer op school een actie voor De Warmste Week van Studio Brussel.

